

Ki a Tigris vizét issza...

Iraki száműzöttek Londonból a kéréssel fordultak George Bush amerikai elnökhöz, hogy akadályozzák meg Szaddám Huszein elnököt „saját népe megsemmisítésében”. Iraki ellenzékiek szerint az iraki kormányerők több ezer túszul ejtett nő és gyermek legyilkolásával fenyegetőznek, s a katonaság már használt napalmbombát a felkelőkkel szemben.

Iraki jelentések szerint a háború sújtotta országban terjed a kolera és a tífusz, s igen nagy szükség lenne egészségügyi segítségre a járvány megfékezése érdekében. A vízszolgáltatás és

szennyvízelvezetés rendszeréből azzal a kéréssel fordultak George Bush amerikai elnökhöz, hogy akadályozzák meg Szaddám Huszein elnököt „saját népe megsemmisítésében”. Iraki ellenzékiek szerint az iraki kormányerők több ezer túszul ejtett nő és gyermek legyilkolásával fenyegetőznek, s a katonaság már használt napalmbombát a felkelőkkel szemben.

A bagdadi rádió és sajtó jelentései szerint Huszein elnök több vezető tanácsadója északi és déli tartományokban tartózkodik, hogy „felmérje a károkat és az újjáépítési szükségleteket”.

Spanyol tisztviselők megerősítették, hogy Irak madridi nagykövete politikai menedékkert kért Spanyolországban, és különleges rendőri védelmet kapott.

Egyezés a kárpótlásról

A kárpótlási törvény mielőbbi megalkotása érdekében a koalíciós pártok és parlamenti képviselőcsoportjaik vezetői, valamint a kormány képviselői kedden plenáris megbeszélésen vitatták meg a kárpótlási törvényjavaslat néhány vitatottabb pontját.

A tárgyalásokon 11 pontban foglalták össze azokat a fontosabb kérdéseket, amelyekről a megbeszélésen megállapodásra jutottak. Így egyetértettek abban, hogy a törvény időbeli hatálya az 1949. június 8. utáni időszak, az azt megelőzően történt tulajdoni sérelmek külön törvényi rendezést igényelnek, a tulajdoni kárpótlás jogosultak köre az egyenlőség elvének megfelelően, illetve a házastársakra terjed ki; a kárpótlási jegy földre válthatóságának nem előfeltétele a helyben lakás, csak a mezőgazdasági hasznosítási kötelezettség vállalása; a földben történő kárpótlás 1000 aranykorona értékig teljes körű; a kárpótlási igény bejelentésére 90 napot kell biztosítani; a kárpótlási jegy kamatozása az MNB refinanszírozási hitelkamatának 75 százaléka lesz. Megállapodás született abban is, hogy meg kell vizsgálni a fel nem használt kárpótlási jegy életjáradékra történő átválthatóságának

a lehetőségét; a földdel való kielégítésnél a termelői szövetkezet használatában maradó földből tagonként másfél hektár nagyságú földalapot fenn kell tartani; a kárpótlási jegy az egzisztenciahitel felvételekor saját részként figyelembe veendő; a Kárpótlási Hivatalnál kezdeményezett eljárás illetékmentes; végül pedig a kárpótlási jegy az önkormányzati tulajdonú lakás megvétele során is felhasználható.

*

A jelek szerint a kormánykoalíciók belül sikerült konszenzusra jutniuk a pártoknak, s ezzel — úgy tűnik — körvonalazódik a kárpótlás mikéntjének végleges formája. A kárpótlási törvénytervezet több mint egy hónappal ezelőtt kezdődött parlamenti vitája már a kezdet kezdetén élesen rávilágított arra, hogy az egyes pártok alapvetően különböző módon képzelik el az egykori tulajdonosok kártalanítását. Mint ismeretes, a kérdésben a legradikálisabb álláspontot képviselő kiscgazdák a teljes reprivatizáció mellett kötelezték el magukat, míg a koalíció vezető pártja — elismerve a kárpótlás jogosságát és fontosságát — megpróbálta keretek közé szorítani a kárpótlás mértékét.

A Szegei Paprikafeldolgozó Vállalat és a CPC International Inc. nemzetközi élelmiszer-feldolgozó cég vezetői a napokban vegyes vállalat alapításáról írtak alá előszerződést. A vagyongyűnkesség jóváhagyását követően előreláthatóan április 4-én írják alá a CPC Magyarország Élelmiszerfeldolgozó és Kereskedelmi Rt. alapító okiratát. Az üzem kialakítását, az építómesteri, gépészeti és szerelési munkák befejezését szeptemberre tervezik, s a negyedik negyedévben termékeikkel is szeretnék a boltokban megjelenni.

Az osztoszkodásnál aligha találni izgalmasabb játékot, különösen ha pénzről van szó. Még inkább, ha igen soványka összegről, például Szeged költségvetéséről.

A hovatovább teljesen elhalványuló frakcióhatárok pillanatok alatt átrendeződnek, s miniatűr lobbys alakulnak ki — az egyik a kultúrára, vagy az oktatásra, a másik a sportra szánt forintokat kevesli; bár megvan bennük a kellő önmérséklet, miként ezt a pénzügyi ellenőrző bizottság elnöke megjegyezte, s rajta kívül még sokan a képviselők közül: a közgyűlés hozzáállása most valóban dicséretes.

Igy igaz. Egyik bizottsági elnök sem vágta bicskáját, hogy az kéznél legyen, maga elé a pad deszkájába. Némely más megnyilvánulásuk pedig egyenesen szimpátiát kelt a laikus szemlélőben: az embereknek elégük volt már a pazarló állami és helyi költségvetésből — s itt találkozik az utca emberének véleménye a képviselői állásfoglalásokkal. Ellenőrzött, szigorú takarékoságról beszél mindegyik.

Félmilliárdos Rt.

Túlszárnyalt Rekord

A Szegei Paprikafeldolgozó Vállalat és a CPC International Inc. nemzetközi élelmiszer-feldolgozó cég vezetői a napokban vegyes vállalat alapításáról írtak alá előszerződést. A vagyongyűnkesség jóváhagyását követően előreláthatóan április 4-én írják alá a CPC Magyarország Élelmiszerfeldolgozó és Kereskedelmi Rt. alapító okiratát. Az üzem kialakítását, az építómesteri, gépészeti és szerelési munkák befejezését szeptemberre tervezik, s a negyedik negyedévben termékeikkel is szeretnék a boltokban megjelenni.

Ezzel a lépéssel a paprikafeldolgozó árbevételének egynegyedét kitevő Delikát és Rekord márkanevű ételfűszerek, levesek és édesipari termékek skálája bővíthet és korszerűsödhet. A CPC-nek Nyugat-Európa számos országában működnek gyárjai, s ontják a Knorr és Alsó márkájú hasonló jellegű cikkek. A megállapodás keretében a külföldi partner vállalja a licenc alapján gyártandó termékek műszaki, technológiai és

marketing menedzselését, figyelembe véve a magyar ízlést és a sajátos igényeket.

Az rt. alapítókéje 480 millió forint. A külföldi részesedés 50 százalék. Ez korszerű berendezésekben ölt testet, illetve a gyártás bankkölcsön nélküli finanszírozását teszi lehetővé. Az üzemet a Szepa Röskei telephelyén alakítják ki, a mórakalmi és szőregi telep bér munkában dolgozik nekik.

A kapcsolatfelvételt az ausztriai Knorr üzem kezdeményezte 1989 decemberében, remélhetően az időigényes előkészítő szakaszt sikerül a tervek szerint lezárni. A belföldi értékesítés mellett a vegyes vállalat jogosult a kelet-európai régióba is exportálni.

A Szegei Paprikafeldolgozó Vállalat egészének privatizációjában még a puhatózás időszakát éljük, megfelelő külföldi befektetők után kutatva. A paprikát, mint Hungaricum jellegű terméket nem lenne célszerű külföldi többségű vegyes vállalat gyártmányává tenni.

T. Sz. I.

Egy neked, egy nekem

Meg kell szüntetni a hatalmas összegek kiutalását, mondják. Ilyen alkalmakkor ugyanis egyszerűen kirabolják az önkormányzatot, amely így saját vállalatának és intézményeinek áldozatává válik, hiszen a továbbiakban nincs befolyása az elvitt pénzek felhasználására.

A közgyűlés reakciója tehát kézenfekvő: a keretösszegeket vagy nem teszi hozzáférhetővé az igénylők számára, vagy csakis pántlikázva hajlandó kiadni — mint a rendsztribúció fénykorában a szocialista állam. E viselkedés egyik oka egyértelműen a pénzsűke — a múlt öröksége. A szűkös bizalom a másik: hogy aki a pénzt kapja, továbbviszi a bankba, üzleti vállalkozásba fekteti, vezetői prémiumok alapjá-

képi, vagy egyszerűen csak elherdálja, mert nem tud bálni vele...

Ki mondhatná, hogy alaptalan féltelmek ezek?

Helyzet van, tagadhatatlan. Kényszerhelyzet. Az önkormányzat vaskezzel erős pénzügyi függőségi rendszereket teremt meg lefelé, miközben maga is kérelmező: másik, nyitott tenyerét adományokért tartó szervezet — felfelé. A kormány és a Parlament költségvetési diktatúrájáról beszél, s érvel ellene az autonómia nevében, ugyanakkor rendkívüli szigorúsággal szabályoz a maga illetékességi körében, s jogos önvédelemre, a korrupció elfojtására hivatkozva lepofozza a municipális játéktérrel a pénzügyi önrendelkezés igényét.

Pedig tudnia kellene: a rendszer bármelyik emeletén jön létre az önállóság, annak lefelé való elterjedését nem lehet megakadályozni — utolsó állomása az egyes ember autonómiája, sokszor még az sem: megéssik, nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal...

(ódor)

Engedtek a 47-ből

Torgyán megy vagy marad?

Megszületett a hárompárti egyezmény a kárpótlási törvény ügyében. Kétségtelen, hogy kedden este a demokráta fórum, a kereszténydemokraták és a független kiscgazdák közül az utóbbiak hozták a legnagyobb áldozatot. Oláh Sándortól, az FKGP főtítkárától azt kérdeztük volna szerdán reggel, hogyan magyarázzák majd meg pártjuknak, hogy mégis engedtek a 47-ből, illetve marad-e Torgyán József a kiscgazdák parlamenti frakciójának élén.

— A párt testületei még leegyszerűsítő jelszó, aminek a lényege az, hogy ekkor kezdtek el a kommuniztáktól szétrombolni a tulajdonát. És ha a szocializmus nevű szörnyszülöttet egészséges kiscdédde akarjuk változtatni, ebbe az időbe kell visszamennünk és a tulajdonrendezéssel kell kezdenünk. Enélkül nem indul meg az országban a normális vérkeringés.

— Olyan hírek járnak, hogy Torgyán József kifejezetten a keddi este hárompárti megegyezés miatt megy a frakció éléről. És hogy a kiscgazdák között is vannak, akik nem siratnák meg.

— Egyetlen választott tiszttség sem örökérvényű. Nem tudok jóslásokba bocsátkozni ebben az ügyben — mondta Németh Béla.

— Mégis mit írnak? Azt, hogy lesz változás, vagy inkább azt, hogy nem lesz.

— Kérem, írja azt, hogy nem tudok jóslásokba bocsátkozni.

Ezt írtam. És még annyit, március 18-án lesz az FKGP nagyválasztmányi ülése. Izgatottan várjuk az eredményhirdetést.

(zelei)

Étkezésselátítás

Egy-két éve még az iskolai étkeztetés minőségét kritizáltuk nagy műgonddal, megállapítva, hogy a gyerekek asztalára tálatétek zsíros, szénhidrátdús, vitamin-szegény, kevés, nem igazodnak az életkor megkívánta tápanyagszükségletéhez stb.

Mindeme fogyatékoságok persze mindmáig felrohatók, hiszen a minőség terén misem változott, no és a mennyiség sem nőtt.

A változások azonban már más optikával láttatják a múltat, s a korábbi kritikái szempontokat felede, örülünk, hogy legalább jut harapnivaló gyerekeink számára, amíg mi robotolunk.

Persze, már aki örvendhet a szerény szülői óhaj teljesülésének. Vannak nem kevesek, és lesznek még többek, akik eltévedtek az iskolai étkeztetéstől.

A gyermekétkeztetés díját — legutóbb — e hónapban emelték. Az ebed árát 23-ról 29-re, a napi háromszori étkeztetés biztosító napközi díját, 35-ről 44-re. Az áremelés egyenesen minden tanulót érint, függetlenül szociális helyzetétől. Igaz ugyan, hogy az iskolák — az osztályfőnökök javaslata alapján — 4-10 forint támogatást adhatnak a leginkább rászorulóknak, de az e célra fordítható keretösszeg meglehetősen szerény.

Egy-egy áremelés — pontosabban díjemelés — alkal-

(kalocsai)

Szegei szenátorok

— Meglehetősen hihetetlenül hangzik egy családós fiatalembertől, hogy kedvenc időtöltése a politika. Hogyan alakult így az élete?

— Politikus voltam már akkor is, amikor még nem is tudtam. A Kálcsa mellett Bányai iskolájában, az éppen esedékes látogatáson ott-tartózkodó szovjet katonai parancsnoktól azt találtam kérdezni „hetedik nagyfiú” létemre, hogy meddig maradnak Magyarországon. Választ persze nem kaptam. De ezt az esetet utólag úgy értékelem, mint első, ösztönös politikusi megnyilvánulásomat. Ez a magatartás abból fakadt, hogy tradicionális konzervatív, faluközösségi neveltetést kaptam. Egy olyan faluból indultam, ahol a legvadabb rákosista és kádárista érában is volt iskolai hitoktatás. Hiába, a kalocsai katolicizmus szellemét nem lehetett negyven év alatt sem kitörölni. Ebből töltöttem, mikor 1975-ben Budapestre kerültem a Hittudományi Akadémiára. Iskolatársaim, barátaim révén hamar bekerültem az akkori ellenzéki csoportba. A szamizdatok sokszorosítására „specializálódtam”. Magyarországon én készítettem először nyomtatott szamizdatot (a Rajk-butik katalógusát); 1979-ben három illegális nyomdám működött: az általam kiöltöltött sokszorosítási eljárás — a stencil és a szitanyomás közötti átmenet — „lengyel módszer” néven terjedt el.

— Miért jött Szegedre egy „fővárosi ellenzéki”?

— Időszerű volt 1981 végén várost változtatnom. Bár — megjegyzem — sohasem buktam le. Itt korábbi munkámat folytattam. Fototechnikai ismereteimet pedig igazán jól hasz-

Balogh László

Gyenes Kálmán felvétele

A 34 esztendősen operator az MDF listáján jutott a képviselő-székhöz. A Magyar Demokrata Fórum szegedi elnökének legmagasabb iskolai végzettsége — a kérdőívre adott válasz szerint — az érettség, mert — mint a beszélgetés során kiderült — a Hittudományi Főiskola egykori hallgatója nem „diplomázott”. A szegedi önkormányzat etnikai bizottságának titkára nő, egy gyermek apja. Mint verbéli közéleti emberhez illik: kedves időtöltése a politika, kedvenc ételét pedig nem tudja megnevezni, mert mindent megeszik, amit étkezéshez elő tesznek.

nosíthattam az itteni körzeti tévé-stúdióban, ahol 1982-től dolgozom.

— Tehát az ellenzék minden irányzatát jól ismerte. Miért éppen a Ma-

gyar Demokrata Fórumot választotta, mikor úgy döntött, párttag lesz?

— Igaz, 1979 óta valamennyi ellenzéki csoporttal kapcsolatban álltam, de — talán neveltetésem miatt — a Lezsák és Csóori fémjelzte vonal állt mindig hozzám a legközelebb. Úgy gondoltam, hogy ez az a párt, melynek tagjaként be tudom bizonyítani: lehet tisztességesen is politizálni. Nem csalódtam. Annak ellenére mondom ezt, hogy meggyőződéseim: a pártok mozgásában vannak, a jelenlegi általános politikai válságtól függetlenül egy-két éven belül rögzül egy viszonylag állandónak tekinthető pártstruktúra. Az MDF helyzete pillanatnyilag nehéz, mert a legerősebb kormánykötő párt, s kétségtelen, hogy ez az új kormány követett el hibákat. A szegedi szervezet helyzetét jó-nak ítélem: más nagyvárosokkal szemben itt jelentős pozíciókat tartottunk meg, s kijelenthetjük, hogy nélkülünk „önkormányozni” nem lehet.

— Milyennek itéli a közgyűlés, s benne saját képviselői munkáját?

— Alapvető probléma az információk hiánya, melynek oka, hogy nincs megfelelő kapcsolatunk az apparátussal. Jelenleg csak megbízott, s nem — sikeres pályázat alapján — kinevezett jegyző segítségével, költségvetés nélkül hozunk döntéseket, de a szakszervezetek teszik a dolgukat. Ilven átmeneti állapotban nem lehet jól dolgozni. Jőmagam továbbra is ahhoz a követelményhez igazodom, hogy az átmenetre való hivatkozás nélkül a politikai döntéseket a teljes nyilvánosság előtt hozzuk.

(újszászi)